

Anna Chatelion Counet

50.000 gezichten?

Een maand na het verschijnen van dit nummer, op 12 juni, zal het EU Asiel- en Migratiepact van toepassing zijn. Asielaanvragen die vóór die datum zijn ingediend blijven onder de oude regels vallen, terwijl aanvragen van daarna onder de nieuwe regels zullen vallen. Zo blijven voorlopig twee asielsystemen naast elkaar bestaan. De Europese Commissie benadrukt dat de lidstaten vanwege deze onwenselijke situatie hun achterstanden zoveel mogelijk moeten verkleinen.¹

In Nederland zijn er momenteel ongeveer 50.000 openstaande asielaanvragen. In plaats van de achterstanden te verkleinen, gaat Nederland voorrang geven aan nieuwe zaken. Het doel is om 'geen (nieuwe) voorraad op te bouwen' en daarvoor wordt het *First In First Out*-principe losgelaten.² Tweederde van het IND-personeel wordt ingezet op de nieuwe zaken en slechts één derde voor de aanvragen van de 50.000 asielzoekers, die soms al jarenlang op een beslissing wachten.³ De gemiddelde wachttijd voor een nader gehoor is momenteel 28 maanden.⁴ Door voorrang te geven aan nieuwe zaken, zal die wachttijd nog veel verder oplopen.

Een snelle én eerlijke procedure, dat is het uitgangspunt van zowel het oude als het nieuwe asielsysteem. Soms liggen die doelen in elkaars verlengde: wanneer een procedure lang duurt, kan dat resulteren in een juridisch correcte, maar oneerlijke uitkomst. Zo lagen er nog 14.000 aanvragen van Syrische asielzoekers op de plank toen het Assad-regime

eind 2024 viel. Toen de IND na het besluitmoratorium het beslissen op Syrische asielaanvragen weer hervatte, was de situatie nog onvoldoende verbeterd om te spreken van een wijziging van omstandigheden die 'voldoende ingrijpend en niet-voorbijgaand' is. Eerder toegekende asielstatussen werden daarom nog niet ingetrokken. Wel werden openstaande asielaanvragen van Syrische asielzoekers afgewezen als zij geen andere gegronde vrees dan die voor het gevallen regime konden aantonen. Indien er tijdig was beslist op hun asielaanvraag, zouden zij meestal statushouder zijn geworden.

Bij de invoering van de Vreemdelingenwet 2000 kampte de IND ook met grote achterstanden. De Vreemdelingenwet zou, net als het EU-Migratiepact, tot versnelling van de asielprocedure moeten leiden. Maar al tijdens de onderhandelingen in de Tweede Kamer werd erkend dat hiertoe eerst een goede regeling moest komen voor iedereen die onder de oude Vreemdelingenwet viel. Het duurde zes jaar voordat deze regeling het licht zag: de 'Regeling ter Afwikkeling Nalatenschap Oude Vreemdelingenwet (RANOV)'. Een generaal pardon voor de 26.000 mensen, bekend van de '26.000 gezichten'-campagne, die vóór de inwerkingtreding van de Vreemdelingenwet 2000 asiel hadden aangevraagd en nog steeds in Nederland waren.

De huidige Minister van Asiel en Migratie wil absoluut geen generaal pardon.⁵ Is het in dit licht rechtvaardig en verstandig om de bestaande achterstand verder te laten toenemen door voorrang te geven aan nieuwe zaken?

1 Europese Commissie, Annex bij COM(2025) 795 final, p. 10.
 2 KST 19637 nr. 3553 en IND, 'De nieuwe asielprocedure van 2026. Van ontvangst tot definitief asielbesluit', maart 2026, p. 60.
 3 Rb. Den Haag (zp Roermond) 13 februari 2026, ECLI:NL:RBDHA:2026:2949, r.o. 19.
 4 IND, <https://ind.nl/nl/de-ind-in-cijfers>, geraadpleegd op 3 april 2026.

5 Verslag Vergadering Eerste Kamer, 14 april 2026.